

# TÁJÉKOZTATÓ – INFORMÁCIÓ

## A NATO TÖRZSTISZTI TERMINOLÓGIAI TANFOLYAM ELSŐ ÉVÉNEK TAPASZTALATAI

Besenyő János – Panajotu Kosztasz<sup>1</sup>

*2006. február 13 - 24 között első ízben került sor a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Nyelvi Intézete Békepartnerségi Katonai Nyelvképzési Központjának (BKNYK) és a NATO Szövetséges Transzformációs Parancsnokságának közös szervezésében a NATO Törzstiszti Terminológiai Tanfolyamra. A tanfolyam hasznos ismeretek ad a logisztikai tiszteknek is. Az alábbiakban a kurzus módszertani tapasztalatait kívánjuk összefoglalni úgy, hogy mind a tanári és mind a hallgatói tapasztalatai szerepelnek a cikkünkben.*

### 1. Rövid előtörténet

*1995-ös létrehozása óta a BKNYK elsődleges célja a katonai szaknyelv magas szintű oktatása magyar és külföldi hivatásos tisztek és tiszt-helyettesek, valamint polgári alkalmazottak számára.* Az első évek útke-resése után kialakult három hónapos képzési struktúra mellett 1998-ban megjelent a rövid idejű – kéthetes – képzési forma is. A NATO AIRNORTH HQ (később NATO CC AIR HQ) támogatásával az intézet megkezdte a Légi-hadműveleti Angol Nyelvtanfolyam (Air Operational English Course – AOEC) oktatását, kezdetben kettő, majd évi négy alkalommal. Ennek célközönsége a **Békepartnerségi Programban (PfP)** részt vevő országok légiereitől kijelölt hajózó állományból, repülésirányítókból és más, a légierek parancsnokságain, illetve oktatási intézményeiben vezető beosztásokat betöltő hivatásos tisztekből állt.

*Az AOEC rövid idő alatt ismert és népszerű lett a PfP országokban.* A résztvevők számára a tanfolyam elvégzését igazoló oklevél magasabb beosztások felé nyitott utat, a BKNYK tanári gárdája pedig értékes tapasztalatokra tett szert a haderőnemet tekintve homogén összetételű, többnemzetiségű csoportokban végzett szaknyelv-oktatás terén.

---

<sup>1</sup> Besenyő János őrnagy, HM Fejlesztési és Logisztikai Ügynökség, Gazdasági Igazgatóság, főtitisztje.

Panajotu Kosztasz, ZMNE Békepartnerségi Katonai Nyelvképzési Központ vezetője.

*A NATO 2005-ben végrehajtott átszervezése a BKNYK-t új feladat elé állította:* az 1998-ban kifejlesztett, és a SHAPE Milcoop Branch állománya által vezetett Törzstiszti Terminológiai Tanfolyam (Staff Officers Military Terminology Course - SOMTC) végrehajtására kapott megbízást. Az új feladat alapvetően más típusú, így a végrehajtás során is más, eddig nem tapasztalt problémák jelentkeztek.

## 2. A tanfolyam célközönsége

*A NATO 1999-ben, illetve 2004-ben bekövetkezett bővítése, valamint a Mediterrán Dialógus (MD) országainak fokozódó érdeklődése következtében mind nagyobb az igény az egységes katonai terminológiai nyelvképzés iránt.* A kurzuson való részvétel olyan tisztek számára kerül felajánlásra, akiket hazájuk többnemzetiségű törzsekben tervez beosztásba helyezni. A résztvevők rendfokozata között viszonylag nagy eltérések tapasztalhatók – OF-2 – OF-5 között számít jelentkezőkre a NATO – így az életkor és a korábbi tapasztalatok is meglehetősen különbözőek.

Ilyen, három haderőnemet képviselő, heterogén célközönség szaknyelvi képzése önmagában is komoly kihívást jelent, amit tovább nehezítenek a kulturális háttér és a nyelvi felkészültség terén megmutatkozó jelentős különbségek.

Jóllehet a hivatalos felhívás a STANAG 6001<sup>2</sup> meghatározásai alapján mért **3. 2. 3. 2. szintet** ír elő a tanfolyamon való részvétel feltételeként, az egyes országok eltérő vizsgáztatási rendszerei és a standardizálás alacsony foka miatt a résztvevők tudásszintje között a gyakorlatban eléggé nagy különbségek tapasztalhatók minden szaknyelvi tanfolyam esetében. Így van ez a törzstiszti tanfolyamon is.

## 3. A tanfolyam témakörei

*A Törzstiszti Tanfolyam a többnemzetiségű törzsekben szolgálatot teljesítő NATO, Pfp, és MD tisztek szaknyelvi felkészítését szolgálja.* Ennek megfelelően a témakörök azokat a területeket fedik le, amelyek beható ismerete nélkül a leendő törzstiszt sem ilyen beosztásba, sem további képzésre nem válik alkalmassá.

---

<sup>2</sup> [http://www.dlielc.org/bilc/reports\\_1.html](http://www.dlielc.org/bilc/reports_1.html)

### **1. témakör: a NATO története, felépítése**

***Bár triviálisnak hat, de ez a téma alapvető fontosságú a csoport homogenitásának megteremtése és a régi beidegződések csökkentése – esetleg megszüntetése – céljából.*** Mivel oly sok különféle országból érkeznek a résztvevők, célszerű mindenki számára biztosítani a lehetőséget, hogy autentikus információkhoz jusson az Észak-Atlanti Szövetségről. Tekintve, hogy a hallgatók egy része a volt Varsói Szerződés tagállamaiból érkezik, ez a témakör segít a korábbi szembenállás és indoktrináció okozta negatív hozzáállás leküzdésében, vagy legalább csökkentésében.

A briefing bemutatja a NATO létrejöttének körülményeit, céljait és a hidegháborúban betöltött szerepét. Nagyobb hangsúlyt azonban – éppen a fentiek okán – a berlini fal leomlása utáni időszak kap. A 90-es évek helyi konfliktusai Európában, a 2001. szeptember 11-i terrortámadások után kialakult helyzet olyan változásokat indított be, amelyek alapvető változásokra kényszerítették a katonai szövetséget.

Ezek a mennyiségi és minőségi változások minden NATO tagállamban, PfP és MD országban is hasonló folyamatokat indítottak be, ezért a tanfolyam hallgatói az előadást saját közvetlen tapasztalataikkal is kiegészíthetik.

### **2. témakör: A vezetési rendszer**

***Az első témakör logikus folytatása.*** Tekintettel a közelmúltban végrehajtott átalakításokra, az új parancsnokságok felállítására és azok funkcióira, a tanfolyam résztvevői – köztük akár a NATO országok tisztjei is – számára alapvető fontosságú, hogy friss információt kapjanak a katonai szövetségről. Olyan új fogalmakkal ismerkednek meg, mint a NATO Reagáló Erő, NATO-Orország Tanács, stb.

Az új vezetési rendszer értelemszerűen új működési mechanizmust is magában foglal, amely új típusú missziókat, a szövetséges erők Európán kívüli területeken történő alkalmazását vonja maga után. Ezek a missziók az önkéntesség elve alapján akár a tanfolyam résztvevői előtt is nyitva állhatnak, így a tájékoztató a nyelvi képzés keretén túllépve a szakmai fejlődés egyik fontos lépcsőfoka.

### **3. témakör: Békepartnerségi Program/PRIME**

***Ez a modul segítséget nyújt a tanfolyam hallgatóinak a NATO, valamint a csatlakozáshoz történő felkészítés eszközeként a „NATO előszobájának” is tekintett Békepartnerségi Program viszonyának megértésé-***

hez. **„Felkerülnek a térképre”** a volt VSZ tagországai, részletes összefoglalást kapnak a közös missziókról és azok jelentőségéről. Az előadás kiegészül a program informatikai támogatását és az információáramlás gyorsítását szolgáló PRIME rendszerről szóló tájékoztatással. (Ez utóbbi rendszerhez való hozzáférés a ZMNE oktatói számára is nagyon hasznos lenne, így érdemes volna lehetővé tenni számukra).

A PRIME architektúrájának és működésének bemutatása jó alkalmat biztosít a NATO tervezési folyamatának, illetve az eljárásoknak vázlatos ismertetéséhez is. Elsődleges jelentősége mégis az informatikai háttérismeretek biztosítása a résztvevők számára, amihez jó háttérrel nyújt a BKNYK számítógépparkja.

#### **4. témakör: *Válságreakgáló műveletek a NATO-ban***

***Az előadás konkrét példákon keresztül mutatja be a válságreakgálás szükségességét és végrehajtási mechanizmusát a NATO-ban.*** Bevezettként vázolja a válságok kialakulásának körülményeit, az eskzaláció fázisait, valamint a konfrontációt követő megoldási lehetőségeket. Jelentős hangsúlyt helyez az időtényezőre, és a bizonytalan tényezők miatt feltétlen szükséges rugalmasságra. Ez a gyakorlatban olyan gyorsan telepíthető többnemzeti erőket igényel, amelyek képesek a beavatkozásra már a konfliktus kialakulásakor. Fontos szerepet kapnak az elrettentésben és a válság utáni helyzet kezelésében is.

A válságkezelés eszközei ugyancsak fontos helyet kapnak az előadás struktúrájában. A katonai eszközök mellett a politikai és gazdasági eszköztár, valamint a diplomácia kap említést. Az előadás mindvégig gyakorlati példákkal illusztrálja az elméleti téziseket és kitér az általános elmélet, illetve a konkrét esetek közötti különbségre, végül felvezeti a következő nagyobb témakört.

#### **5. témakör: *NATO / Pfp gyakorlatok tervezése és végrehajtása***

***A különböző típusú műveletek végrehajtásához szükség van a kijelölt/kijelölhető egységek és törzsek gyakorlatoztatására.*** A tervezési folyamat egyes fázisainak bemutatásával, a különböző dokumentumok jelentőségének és hierarchiájának felvázolásával, illetve a NATO és a Pfp eljárások közötti különbségek tanításával a kurzus ezen a ponton kissé túllép a terminológiai oktatás keretein és bevezetést jelent a gyakorlatban használt eljárások megismertetéséhez.

A tervezési folyamat, a tervezési ciklus, a gyakorlatok hierarchiája, a szükséges dokumentumok típusai és rendeltetése mind olyan tudnivalókat jelentenek, amelyek a gyakorlattervezés és végrehajtás terén biztosít azonnal felhasználható ismereteket a tiszteknek. Ezen kívül megismerik a struktúra szereplőit és azok hatásköreit, feladatrendszerét. Az Exercise Director, a Project Officer, stb. a továbbiakban már nem egyszerű technikusok, hanem olyan konkrét beosztások, amelyeknek jelentőségét és szerepkörét tökéletesen megismerik a résztvevők.

#### **6. témakör: Válságkezelés a NATO-ban**

*A 4. témakörhöz kapcsolódva vizsgálja a világ különböző térségeiben kialakuló, nem kizárólag katonai természetű válságok kialakulását és a kezelésükkel kapcsolatos teendőket.* Fokozott hangsúly kerül a korábbi bipoláris világban kidolgozott rendszer átalakításának további szükségességére, a rugalmas és gyors beavatkozások meghatározó jellegére.

A hangsúly jórészt a NATO tanácskozási testületeinek határozatai nyomán létrejött új megoldásokra kerül. Az 1999-es és a 2004-es bővítések eredményeként kialakult új helyzet olyan eszköztárat biztosít a Szövetség számára, amely mindenképpen a korábbitól eltérő megközelítést igényel. Előtérbe kerülnek a nem-katonai eszközök, a tanfolyam során később tárgyalt más típusú megoldások.

#### **7. témakör: A válságkezelés eszközei**

*Az előző téma folytatásaként és némi átfedésben a 4. témakörrel az előadás a már kialakulóban levő válság különböző fázisaiban alkalmazható eszközöket veszi sorra.* Jóllehet a tanfolyam résztvevői katonatisztek, a témakör a katonai eszköztáron kívül felvonultatja mindazokat a diplomáciai, és gazdasági eszközöket, amelyek a politika szolgálatába állíthatók.

A kilencvenes évektől kezdve számos esetben került sor beavatkozásokra. Az előadás ezek jogi hátterével és a vonatkozó dokumentumokkal, a Szövetség stratégiai koncepciójának bemutatásával, az V. Cikk alapján végrehajtott műveletekkel, és az ENSZ mandátum jelentésével/jelentőségével egyaránt foglalkozik. Példákkal szemléltetve bizonyítja a különböző eszközök fontosságát, közelebb hozva egyúttal az elméletet a valósághoz.

## 8. témakör: *A CJTF-koncepció*

*A válságok különbözősége, jellegük kiszámíthatatlansága megnehezíti kezelésüket.* Az adott krízis szükségleteihez, kezeléséhez igazítható és hatékony Összhaderőnemi Alkalmi Harci Kötelék (CJTF) létrehozása jelentheti a megoldást, és a témakör ennek az erőnek a struktúrájára, alkalmazhatóságára koncentrálna.

A pontos definíciót és a történelmi előzmények ismertetését követően részletesen bemutatásra kerül a CJTF három szintjét, moduláris felépítése, a haderőnemi parancsnokságok és azok hatásköre, az igényekhez szabható katonai képességek rendelkezésére bocsátásának elve, és a modulrendszer alkalmazási lehetősége. Olyan témák is előkerülnek, amelyek a későbbiekben önállóan is kifejtésre kerülnek, pl. a CIMC, vagy a logisztika előkészítve a talajt a későbbi előadások számára.

## 9. témakör: *A jövőbeni telepíthető parancsnokságok*

*Szorosan kapcsolódva az előző témakörhöz a modul a különböző szintű és intenzitású válságok kezeléséhez szükséges parancsnokságok összetételét, struktúráját, és műveleti képességeit vizsgálja.* A prágai csúcson született döntések kontextusában, összhangban a NATO transzformációval, valamint az ACO és az ACT létrehozásával, részletes bemutatásra kerülnek a különböző szintű parancsnokságok, különös tekintettel a többnemzeti komponensek szerepére.

Az NRF – jóllehet a tanfolyam célközönsége főként PpP és MD államokból kerül ki – ugyancsak része az előadásnak. Vázlatosan említésre kerül struktúrája, kialakításának története, és a CJTF-ben betöltött szerepe.

## 10. témakör: *Hadművészet*

*A hadtörténelem és a katonai stratégia kiemelkedő képviselőinek munkásságán keresztül bemutatja és elemzi a sikeres hadműveletek felteleteit.* Az előadás az összhaderőnemi parancsnokok szemszögéből vizsgálja a katonai műveleti tervezés és vezetés problémáit. A hadművészet lényegét, mint köztes területet mutatja be a stratégiai és a taktikai szintek között, amelynek az a feladata, hogy biztosítsa a kapcsolatot a tervezés és a végrehajtás között.

Olyan fogalmakkal ismerkednek meg a hallhatók, mint a súlypont, a négy műveleti tényező – célok, tér, idő, erők, – vagy a korábban C2-ként ismert és alkalmazott C4.

### **11. témakör: *A műveleti tervezés folyamata a NATO-ban***

***A nyelvi kompetencia fejlesztése mellett ebben a témakörben fokozott szerephez jut az eljárások oktatása.*** A PFP, vagy az MD országok számos eltérést mutatnak ezen a téren, ami egy esetleges többnemzetiségű együttműködésben komoly akadályt jelenthet, ezért a ***Műveleti tervezés folyamata*** a tanfolyam egyik legjelentősebb modulja. A résztvevők megtanulják a tervezés egyes elemeit, jelentőségüket, a köztük levő eltéréseket, és helyüket a tervezési folyamatban.

Tekintettel a tanfolyam hallgatói közötti különbségekre, ez a témakör jó lehetőséget nyújt a nemzeti tervezési folyamatok összehasonlítására a NATO-ban alkalmazott folyamattal, és a felmerülő kérdések megválaszolására. Ismét előkerülnek korábban már megismert fogalmak (pl. súlypont), és fiktív forgatókönyv alapján a tervezési folyamat fontos részét alkotó súlyozott tényezők mátrix-alapú összehasonlításának elvével is találkozhatnak a hallgatók.

### **12. témakör: *NATO Logisztika***

***A logisztika fontossága azóta nőtt meg, hogy a NATO saját tagállamai területén kívüli műveleteket tervez és hajt végre.*** A modul ennek a területnek a szerteágazó jellegét és meghatározó szerepét mutatja be, kitérve az előzőekben már tárgyalt témakörökhöz kapcsolódó kérdésekre is.

Gyakorlati aspektusból közelítve vizsgálja azokat a műveleteket, amelyekben a NATO részt vett és ahol a logisztika meghatározó jelentőségűnek bizonyult. Nemcsak a szigorúan vett katonai beavatkozások, hanem a humanitárius, és a válságreakáló műveletek logisztikai vetülete is napirendre kerül. Ebben a témakörben olyan magyar tisztek tartanak előadásokat, akik ilyen, sikeresen lebonyolított műveletekben vettek részt. Fontos hely jut a szabványosítás kérdésének, a különböző STANAG-eknek, illetve a Szövetség idevonatkozó dokumentumainak, melyek közül az AJP 4 az elsődleges.

### **13. témakör: *A NATO kommunikációs és informatikai rendszere***

***Az informatikai eszközök terjedése következtében rendkívüli jelentősége van a korszerű, hálózatra épülő hírközlési rendszereknek.*** Tekin-

tettel a programban részt vevő országok eltérő fejlettségére, ez a modul különösen az MD és a volt VSZ országok tisztjei számára ad tartalmilag, szakmailag is sok újat.

*A tanfolyam résztvevői megismerik a C3 informatikai és kommunikációs komponensét, annak működését, és a NATO informatikai hálózatát.* Tekintettel a téma elvontságára a jelenleg folyamatban levő afganisztáni NATO misszió (ISAF) mintáján keresztül gyakorlati példák is segítenek a bonyolult rendszerek működésének és alkalmazhatóságának megértésében. A CRONOS rendszer és a brunssumi parancsnokság felépítésének bemutatása ugyancsak az előadás részét képezi.

#### **14. témakör: Médiakapcsolatok (Public Relations – PR)**

*Sok résztvevő számára új terület a PR, amelynek a haderők demokratikus ellenőrzése ad különös jelentőséget.* Amióta az írott és elektronikus sajtó képviselői jelen vannak az egyes műveleteknél és élőben küldik tudósításaikat, befolyásolva nemcsak a közvéleményt de a politikacsinálókat is, a törzstiszteknek rendelkezniük kell olyan – legalább alapszintű – ismeretekkel, amelyek a sajtó munkatársaival való helyes bánásmódot biztosíthatják.

Az új fogalmak között szerepel az M3P, amelynek fontosságát a vietnami háború idején ismerte meg a világ, a CPIC, vagy a médiaműveletek, amelyek nélkül ma már szinte gyakorlat sem tervezhető. Az előadás során a résztvevők megismerik azokat a fogásokat, amelyekkel felkészülhet a törzstiszt egy interjúra (ezt a csoportos foglalkozás során konkrét esetre aktualizálva gyakorolják is).

Az előadás során alkalmazott meghatározások ezúttal is hivatalos NATO dokumentumokból származnak, így az információs műveletek és a médiaműveletek közötti nem mindig egyértelmű különbség is jól érzékelhető.

#### **15. témakör: NATO törzseljárások**

*A logisztikai támogatás sokszínűségéhez hasonlóan az egyes nemzetek törzseiben alkalmazott eljárások között is komoly eltérések lehetnek.* A témakör a hivatalos NATO eljárásokat mutatja be azzal a megjegyzéssel, hogy a saját eljárások nemzeti szintű műveletek esetén természetesen továbbra is alkalmazandók.

Ismét hangsúlyt kap a NATO katonai struktúrája, és a heidelbergi parancsnokság példáján keresztül a résztvevők betekintést nyerhetnek a



„*kulisszák mögé*”, tanulmányozva a rendszeres tevékenységi formákat, a napi, heti, havi értekezletek szerepét és jelentőségét, és kapcsolódásait más fórumokhoz, pl. konferenciákhoz.

Tekintettel a tanfolyam gyakorlat-központúságára, az előadás során a hallgatók internet linkeket is kapnak, amelyek on-line dokumentumok elérhetőségeit, valamint további hasznos és folyamatosan frissített információkat tartalmaznak a témával kapcsolatban.

#### **16. témakör: *CIMIC a válságkezelésben és a kombinált védelmi műveletekben***

*A médiához hasonlóan a civil-katonai együttműködés (CIMIC) is viszonylag új szakterületnek számít.* A mai európai elmélet és gyakorlat célja a „*szívek megnyerése*”, ami a gyakorlatban az expedíciós erőket fenyegető kockázatoknak, illetve terheiknek csökkentését, feladataik hatékonyabb végrehajtását eredményezheti. A CIMIC magában foglalja a társadalmi szervezetek (NGO), és a nemzetközi szervezetek (IO) támogató tevékenységét is, amennyiben sikerül ezeket együttműködésre bírni.

A téma összetettsége miatt az általános tevékenységi formák vázolásán és a szereplők bemutatásán túl külön előadás foglalkozik a válságreagáló műveletek során végrehajtott CIMC műveletekkel. Részletesen foglalkozik a művelet-előtti, műveleti, és művelet-utáni fázissal, valamint a korábbi műveletek során szerzett tapasztalatok levonásával is.

#### **4. A tanfolyam struktúrája**

*A törzstiszti terminológiai tanfolyam ötvözi a magas szintű előadásokat és a kis csoportban folyó kollektív műhelymunkát.* A délelőttönként tartott előadásokon jelen van minden résztvevő és oktató, így az input azonos. Az előadásokat – briefingeket – az adott kérdéskör legjobb, angol nyelven is kommunikatív ismerői tartják, ezzel biztosítva a terminológiai kérdések leghatékonyabb szakmai feldolgozását. A délutáni munka kis csoportokban folyik csoportvezetői irányítással, és célja a délelőtt megszerzett, illetve rendszerezett ismeretek aktív alkalmazásával csoport-tájékoztató összeállítása.

*Komoly feladat a tanfolyamot lebonyolító intézmény számára a megfelelő előadók biztosítása.* A korábbi évek gyakorlatától eltérően a BKNYK-ban szervezett tanfolyam egyelőre nem rendelkezik mobil oktatói csoporttal (Mobile Training Team – MBT). *Ennek előnye, hogy a*

**Zrinyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem oktatóival, a HM és a HVK legképzettebb szakembereivel együttműködésben a BKNYK nyelvtanárai a korábbiaknál lényegesen hatékonyabb képzést, magasabb színvonalat tudnak biztosítani.** Ha a jövőben igény jelentkezik egy MBT létrehozására, annak tagjai a jelenleg kialakulóban levő oktatógárdából biztosíthatók.

A csoport nyelvi fejlődését napi két hatvanperces nyelvóra szolgálja. Ezek mindig az aktuális témakörök szókincsének előkészítésére koncentrálnak, de függően a csoport általános nyelvi felkészültségétől lehetőséget biztosítanak a szituációs gyakorlatokra és az előadói készségek fejlesztésére is. Alapvető probléma szokott lenni minden szaknyelvi tanfolyamon a szakmai háttér és a nyelvi felkészültség között jelentkező, fentebb már említett különbség. Ennek kezelése a tapasztalt nyelvtanárok által vezetett nyelvórák egyik fontos feladata. A kis csoportok jelentik azt a szűkebb közösséget, ahol a különböző országokból eltérő előképzettséggel és nyelvi felkészültséggel érkező résztvevők begyakorolhatják azokat a nyelvi fordulatokat, amelyekre a további munka során szükségük lesz. A kis csoportokban lebonyolított nyelvórák sokkal hatékonyabbak, mint a korábbi rendszerben alkalmazott plenáris nyelvóráké, amelyeken 20-30 hallgató vett részt, ezeken ugyanis a hallgatói kommunikációnak lényegesen nagyobb hely szentelhető így nem torzulan előadássá a foglalkozások.

**A nyelvórák alapvetően a szokásos eszközökre épülnek, nincs szükség csúcstechnikára.** A kazettás magnetofon és a tábla a tanár alapvető „fegyverei”, amelyeket kiegészítik a tananyagra épülő kiegészítő feladatok. Ezek főként szituációs gyakorlatok, amelyek realiztikus helyzetek megoldására, problémák kezelésére épülnek. Egyedüli „helyes megoldás” nem létezik, viszont a kommunikatív nyelvoktatáshoz nélkülözhetetlen információs szakadék valódi vitákat generál a különböző álláspontok képviselői között. Itt a nyelvtanár szerepe kiegészül a moderátor meglehetősen bonyolult feladatkörével, ami a nyelvi és pedagógiai felkészültségen kívül diplomáciai érzéket is igényel.

**A nyelvórák egyik fő funkciója az előadások tartalmi rendszerezése, a megértés ellenőrzése, építve a korábban gyakorolt anyagokra és az előadásokon hallottakra.** A feladatok alapvetően a terminológiai meghatározások, rövidítések feldolgozását célozzák a klasszikusnak tekinthető nyelvi, szókincsbővítő feladatok elvégzésével. A délutáni nyelvórákon a hangsúly az elhangzott előadások tartalmi rendszerezésére kerül, a reggel gyakorolt és az előadásokon alkalmazott terminológiát felhasználva. Mivel a csoportok nyelvi szintjei rendszerint különbözőek, a nyelvórák rugalmasan kezelhetők: a szókincs elsajátítása helyett magasabb szintű

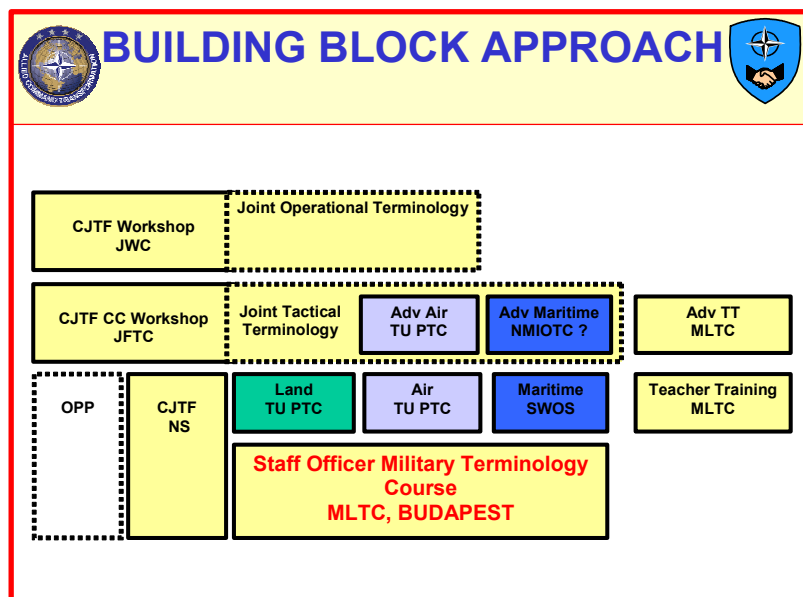
csoportok esetében az aktuális kérdések megvitatása, míg gyengébb felkészültségű csoportoknál kiegészítő feladatok megoldása kerül előtérbe.

***A kis csoportokban végzett másik tevékenység a csoportos tájékoztatókra (briefingekre) történő felkészülés.*** Ennek a feladatnak komoly műszaki háttere van, ugyanis a korszerű követelményeknek megfelelően a plenáris briefingek PowerPoint támogatással történnek, hasonlóan a valódi helyzetekhez. Mivel a tanfolyam minden témája szervesen kapcsolódik a törzstisztekre váró feladatkörökhöz, célszerű a tájékoztatók, előadások, briefingek technikai hátterét is a lehető legnagyobb mértékben közelíteni a valós viszonyokhoz. Általánosságban kijelenthetjük, hogy a hallgatók rendelkeznek azokkal a felhasználói szintű számítástechnikai ismeretekkel, amire egy briefing összeállításához szükség van. Annak érdekében, hogy a tartalom ne vesszen el a formában és idejüket ne a PowerPointtal való küzdelem foglalja le, a kis csoportokban végzett felkészüléshez dia sablonokat is kapnak a csoportok, így a feladat „mindössze” a megfelelő tartalom összeállítása.

***Ebben a felkészülésben a csoportokhoz rendelt „szindikátus mentorok” nyújtanak segítséget.*** Feladatuk, a megfelelő nyelvismeret birtokában és alkalmazásával, olyan szakmai támogatás biztosítása a résztvevők számára, hogy azok a rendelkezésre álló meglehetősen rövid időn belül eredményesen megoldhassák az adott nap előadásainak anyagához kapcsolódó feladataikat: csapatmunka keretében összeállítsák briefingjük anyagát, begyakorolják a szükséges nyelvi és kommunikációs eszközöket, és mikrofonláz nélkül álljanak ki közönségük elé.

## **5. A fejlődés várható irányai**

***A törzstiszti terminológiai tanfolyam anyagát a NATO Military Cooperation Branch több, mint hat évvel ezelőtt állította össze.*** Tekintettel az időközben lezajlott változásokra, a brunssumi parancsnokságon a képzési feladattal megbízott törzstisztek ezt időnként frissítették, kiegészítve azt a törzstiszti feladatkör változásával kapcsolatos újabb szakanyagokkal. A tanfolyam anyagát ennek megfelelően tartalmilag továbbra is rendszeresen felül kell vizsgálni és frissíteni, ám ezen kívül módszertanilag is közelíteni kell azt a többnemzetiségű célközönség igényeihez.



1. ábra: A modulrendszerű szakképzés struktúrája a NATO-ban.

(Forrás: *ACT's Role, Responsibilities and Activities in PfP*, előadás a NATO Military Cooperation Branch szervezésében, Brunssum, 2005. november).

*Az ábra jól szemlélteti a törzstiszti tanfolyam helyét az újonnan létrehozott modulrendszerű képzési rendszerben. Gyakorlatilag „megkerülhetetlen” mindazon tisztek számára, akik a továbbiakban a szárazföldi erők, a légierő, vagy a haditengerészet törzstiszti szakképzésében részt kívánnak venni. Az itt szerzett szak- illetve nyelvtudás jelenti azt az alapot, amelyre a további képzések épülnek, így a tanfolyam anyagának további fejlesztésénél is célszerű figyelemmel kísérni a haderőnemi képzés anyagainak változásait. Sajnálatos tény az, hogy bár a tanfolyam létszámának jelentős részét adhatnák a magyar hallgatók, ennek ellenére csak minimális létszámban vesznek részt rajta. Ez annak ellenére van így, hogy több tiszt akár saját maga is hajlandó lenne finanszírozni a képzés költségét (40 000 Ft/tanfolyam) ha arról időben információt kapna. Volt olyan hallgató, aki maga szerzett információt a tanfolyamról és a szabadsága terhére, de parancsnoka anyagi támogatásával végezte el azt. **A tanfolyam nem csak azért lenne fontos, hogy tisztjeink törzstiszti beosztásokba kerülhessenek a későbbiek során, hanem azért is, mert 1995-óta***

*ezres nagyságrendben kaptak a hivatásos katonák (tisztek és tiszthelyettesek) idegen nyelvű képzést, illetve valamilyen szintű nyelvvizsgát.* Sajnos a sikeres vizsgaletételét követően többségüknek (főleg a csapatoknál szolgálóknak!) nincs vagy csak minimális lehetősége van az idegen nyelvi készségének szinttartására, ne adj isten tovább fejlesztésére. Van olyan tiszt kolléga aki több, mint nyolc éve szerzett angol középfokú nyelvvizsgát és azóta a tudását alig használta, a napi feladatai miatt (ki-képzéssel foglalkozik) pedig képtelen fejleszteni azt. **Ezért fontos lenne az, hogy a ht. állomány tagjai legalább 3-4 évente képesek legyenek részt venni egy olyan szinttartó tanfolyamon, amelyet a BKNYK szakembergárdája szervezhetne meg.** Így az állomány tagjai kiszakítva a mindennapos taposó malomból (a munkahelyeken szervezett tanfolyamok értéke megkérdőjelezhető, részben a hallgatók alacsony részvétele, illetve az állandóan közbejött feladatok miatt), idegennyelvi környezetben, más nemzetiségű hallgatókkal egyetemben rákényszerülnének az angol (francia) nyelv fokozott használatára, készségük fejlesztésére.

Ugyancsak jelentős a tanfolyam „*informális*” hozadéka. A résztvevő tisztek a két hét alatt megismerik egymást, a közös feladatmegoldások során olyan kohézió és munkakultúra alakul ki, amely mindannyiuk számára hasznos, bármely államból is érkeznek.

## 6. Összegzés

*A NATO Törzstiszti Katonai Terminológiai Tanfolyam tananyaga a többnemzetiségű törzsekben tevékenykedő tisztekkel szemben támasztott követelmények pontos felmérése után került összeállításra.* A folyamatos változásoknak megfelelően a tanfolyamot lebonyolító **Military Cooperation Branch** oktatói csoportja rendszeresen frissítette a briefingeket és az ezekhez tartozó nyelvórák anyagait. A BKNYK ezt a „*hagyományt*” átveszi és a nyelvképzésben összegyűlt tapasztalataival ötvözve, fokozza a kurzus hatékonyságát. Mivel a szükséges technikai háttér mindehhez rendelkezésre áll, a nyelvtanárok motiváltak, a tanfolyam résztvevői pedig komoly kihívásnak és pályafutásuk jelentős mérföldkövének tekintik a kurzust, a **Központnak** minden esélye megvan arra, hogy a **NATO Törzstiszti Katonai Terminológiai Tanfolyamot** hosszú időn át sikeresen oktassa.

*A megfelelő háttérmunkával a NATO norfolki parancsnokságának képzési és oktatási csoportjával kialakult kapcsolat tovább is fejleszthető, ami újabb szaknyelvi tanfolyamok lebonyolítását, illetve – hosszú távon – egy magyarországi NATO Képzési Központ (Centre of Excellence) megteremtését jelenthetné. Ezzel jelentős – pénzügyi vetületeit te-*

*kintve viszont költségkímélő – hozzájárulást tennénk a NATO általános és egyéni képzési rendszerének fejlesztése terén.*



*A tanfolyam résztvevőinek egy csoportja.*



*Önképzés a tanfolyamon.*